

BÍLÁ KNIHA O BRAMBORÁCH

Český bramborářský svaz děkuje za podněty a připomínky
při přípravě publikace partnerům:

VÝZKUMNÝ ÚSTAV
BRAMBORÁŘSKÝ
HAVLÍČKŮV BROD

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky

Rozhodnutí vypracovat Bílou knihu o bramborách (dále jen Kniha) vzniklo z iniciativy Komoditní rady pro brambory při Agrární komoře ČR, z iniciativy samotných pěstitelů, Českého bramborářského svazu, Výzkumného ústavu bramborářského a Agrární komory ČR. Text Knihy byl v průběhu příprav konzultován s Ministerstvem zemědělství České republiky. Kniha navrhuje opatření pro realizaci indikativních ukazatelů uvedených ve „Strategii Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030“ schválené vládou České republiky v květnu roku 2016 a dále rozpracovává hlavní závěry této strategie v oblasti bramborářství. Pro naplnění této strategie je nutné zachovat pro komoditu brambory stávající systém různých podpor a preferencí, které začaly být používány v roce 2015 a dříve.

Komplexně shrnuje stav a vývoj komodity brambory za sledované období od roku 2006 do současnosti. Věnuje se popisu a komentáři produkčních údajů, které pocházejí z oficiálních zdrojů.

Kniha reaguje na fakt, že se brambory řadí mezi tzv. citlivé komodity, bez sporu patří mezi základní potraviny, resp. zeleninu a hrají významnou roli i jako surovina pro zpracovatelský průmysl. Brambory zauímají velmi důležité místo ve výživě obyvatelstva a díky jejich nutričním vlastnostem jsou nejen tradiční, ale i moderní potravinou. Obsahují velké množství minerálů a vitamínů, s minimálním množstvím tuku. Jejich zásaditá povaha vyvažuje kyselinotvorný vliv jiných potravin. V osevním postupu jsou jednoznačně zlepšující plodinou a přerušují sledy obilovin a řepky.

ČLÁNEK I.

CÍLE

1. Upozornit na problémy bramborářství v České republice, resp. na nízkou stabilitu produkce, dlouhodobé snižování soběstačnosti, osázených ploch a produkce brambor.
2. Navrhnout reálná opatření, která zvýší kvalitu domácí produkce brambor, zvýší rentabilitu pěstování, výnosy a stabilizují jejich produkci i v letech nepříznivých pro pěstování.
3. Podpořit a přesvědčit zemědělce o výhodnosti pěstování brambor z hlediska diverzifikace podnikání, struktury plodin a zlepšení úrodnosti půdy v rámci jejich zařazení do osevního sledu.
4. Navrhnout opatření k rozšíření osázených ploch na takovou úroveň, aby byla zabezpečena 100% soběstačnost ve spotřebě konzumních brambor.
5. Vytvořit podmínky pro rozvoj aktivit tuzemských zpracovatelů brambor.
6. Vytvořit systém propagace spotřeby brambor a výrobků z nich na obdobné úrovni, jak je to běžné ve většině vyspělých bramborářských států Evropy.
7. Postupně navyšovat osázené plochy brambor podle užitkových směrů takto (údaje v ha):

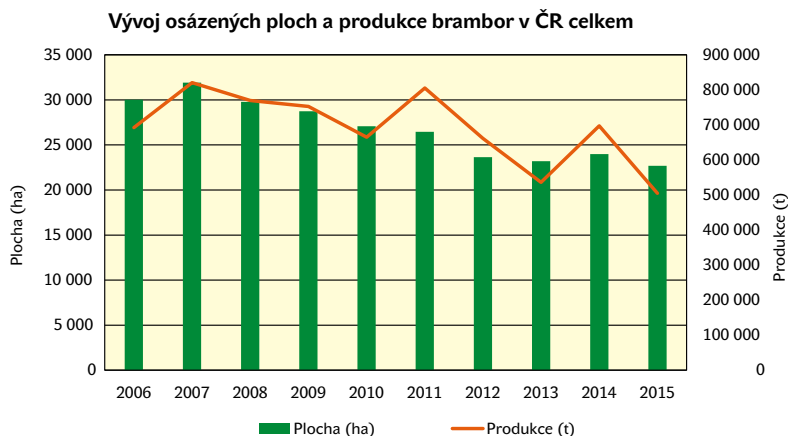
Užitkový směr/Rok	2015	2020	2025	2030
Konzumní	14 990	17 000	20 000	20 000
Produkce škrobu	4 868	6 000	6 000	6 000
Sadba	2 823	3 000	3 200	3 200
Celkem	22 681	26 000	29 200	29 200

ANALÝZA STAVU BRAMBORÁŘSTVÍ V LETECH 2006–2015

1.

Vývoj osázených ploch brambor v zemědělském sektoru podle užitkových směrů.

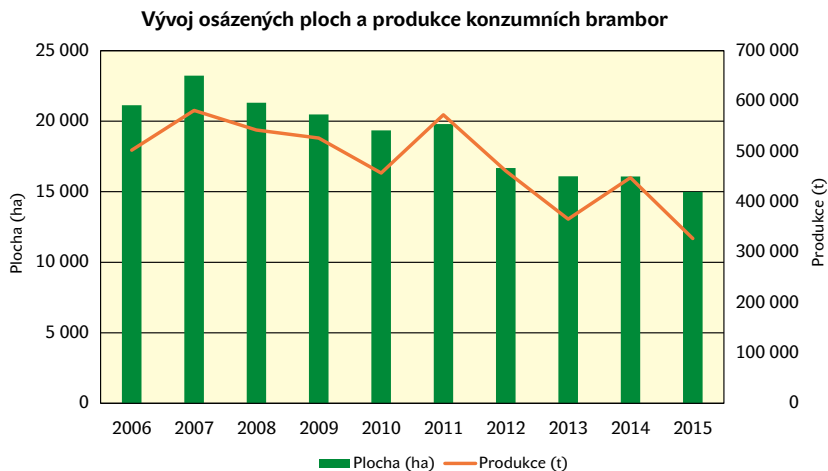
Kniha se (s výjimkou problematiky soběstačnosti) nezabývá plochou a produkcí brambor v nezemědělském sektoru (u drobných pěstitelů). Tyto do budoucna závisí na nabídce brambor na trhu, jejich ceně a kvalitě. Uváděný vývoj ploch a produkce užitkového směru konzumních brambor zahrnuje společně rané a pozdní konzumní brambory. Plocha raných brambor poklesla pod úroveň 1000 ha.

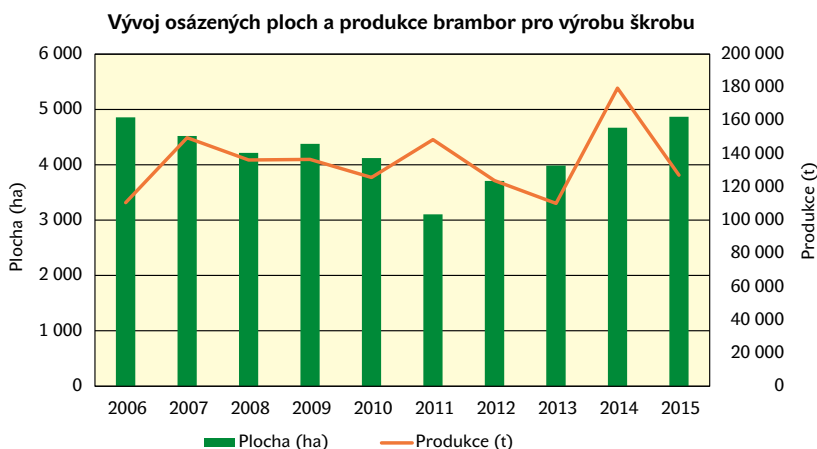
Z grafu je patrný trendový pokles celkové plochy brambor ve sledovaných letech. Meziroční poklesy v posledních letech se zpomalily. Důvodem byl nárůst ploch brambor pro výrobu škrobu. Skutečný nárůst osázených ploch brambor pro výrobu škrobu a poklesy ploch konzumních a sadbových brambor ukazují následující grafy.

Klesající trend osázených ploch a produkce konzumních brambor jsou dobře patrné z níže uvedeného grafu. Stabilizace ploch a produkce je závislá zejména na úrovni farmářských cen v předchozí sezóně. Pokud domácí pěstitelé na bramborách vydělají, pak nemají tendenci dál snižovat plochy a někteří osází i více pro volný trh. Naopak výrazný pokles ploch brambor je po mimořádně úrodných letech, kdy obvykle díky velmi levným dovozům přebytků brambor ze západní Evropy poklesne cena domácí produkce pod výrobní náklady tuzem-

ských pěstitelů. Nejvíce je to patrné mezi roky 2007 a 2008, 2011 a 2012, nebo 2014 a 2015. U konzumních brambor pokles pokračuje i přes zahájení poskytování přímých plateb od roku 2015. Ze souhrnu vyplývá, že sazba na hektar vycházející z celkové částky 50 mil. Kč je pro pěstitele konzumních brambor málo motivující.

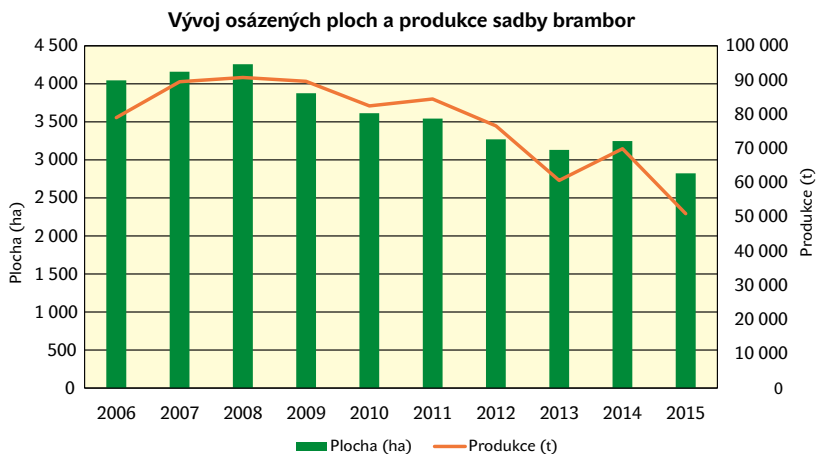

Z grafu je také patrné, že snižující se trend osázených ploch celkem zcela nekopíruje snižování jejich produkce. Uvedené znamená, že u pěstování zůstávají již jen velmi dobří bramboráři, kteří mají kvalitní personál a potřebnou mechanizaci pro zajištění moderní technologie a dokáží se přizpůsobit novým požadavkům trhu.

Plochy brambor určených pro výrobu škrobu téměř nepřetržitě klesaly od roku 2005, kdy bylo osázeno 5 257 ha, až do roku 2011 poklesly na 3 104 ha. Od roku 2012 ministerstvo zemědělství přijalo opatření na podporu pěstitelů brambor pro výrobu škrobu, která byla následně transformována v novém plánovacím období na přímé platby na hektar. Z grafu je dále patrný trend nižšího nárůstu osázených ploch mezi ročníky 2014 a 2015.

Z výše uvedeného grafu produkce je vidět i známý fakt, že brambory pro výrobu škrobu působí na stabilizaci pěstování ostatních užitkových směrů. V méně úrodných letech 2006, 2013 a 2015 výrazněji klesla jejich produkce, než by odpovídalo osázeným plochám. Naopak v úrodných letech 2011 a 2014 byla produkce mnohem vyšší. Z uvedeného faktu a také z důvodu zachování tuzemské produkce škrobu je dlouhodobě zachovávána vysoká státní podpora pěstování brambor pro produkci škrobu v bramborářsky významných státech Evropské unie.

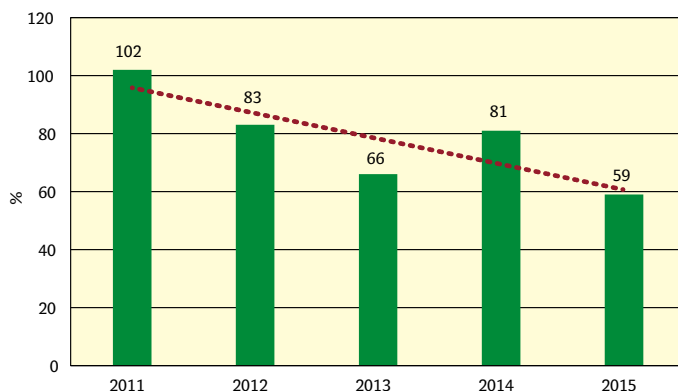
Množitelské plochy bramborové sadby v podstatě kopírují snižující se plochy konzumních brambor. Tento nepříznivý trend je třeba zvrátit vyšším podílem užití uznané sadby brambor při zakládání porostů. Uznaná (certifikovaná) sadba je jednoznačně významným intenzifikačním faktorem s pozitivním dopadem na ekonomiku pěstování. Je třeba zachovat podporu prostřednictvím dotačního programu 3. e., který se týká preventivních opatření proti šíření karanténních bakterií bramboru v uzavřených sadbových oblastech. V této souvislosti by bylo žádoucí navýšit limit poskytování finančních prostředků v rámci „de minimis“ z 15 000 EUR (na podnik a tři po sobě jdoucí účetní období) na 30 000 EUR.

2.

Investice v bramborářství nebyly prioritou zemědělců po mnoho let. Je nutné konstatovat, že pěstování brambor je značně podinvestovaným oborem rostlinné výroby. Podle výsledků šetření, které Český bramborářský svaz provedl koncem roku 2013, bylo třeba nakoupit strojní vybavení pro pěstování brambor za 351 mil. Kč a vybudovat nebo rekonstruovat sklady brambor za 1,5 mld. Kč. Nedostatečné investice mohou znamenat, že zemědělci nepočítají s pěstováním brambor do budoucnosti. Situace se začíná zlepšovat. V 1. kole žádostí Programu rozvoje venkova v roce 2015 uspělo 58 žadatelů – bramborářů, kterým bude poskytnuta dotace téměř 60 mil. Kč. Z dat vyplývá, že dotace podpořila investice v bramborářství na úrovni nejméně 150 mil. Kč, což je jen 10% potřebných celkových investic odhadnutých v roce 2013.

3.

Soběstačnost ve spotřebě konzumních brambor v ČR.

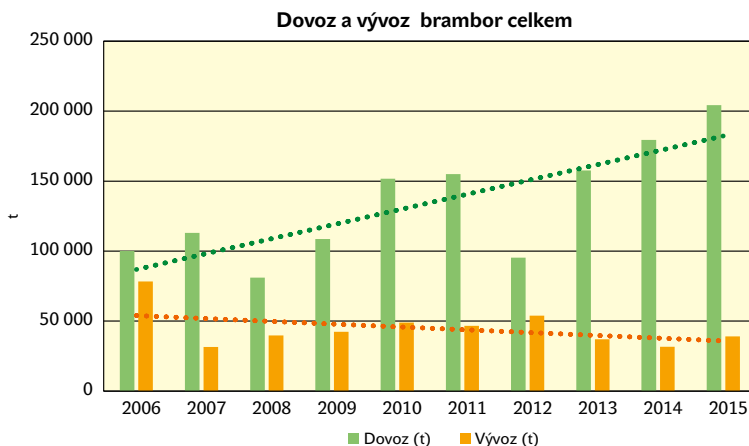
ČR není dlouhodobě soběstačná v produkci konzumních brambor. Graf vychází z počtu obyvatel 10,5 mil. a průměrné roční spotřeby na obyvatele 69 kg a zahrnuje v tomto případě kromě zemědělského sektoru i produkci domácností, která aktuální čísla soběstačnosti zlepšuje. Jak z grafu vyplývá, stav se v posledních letech zhoršuje. I když pomíneme klimatické podmínky hospodářského roku 2014/2015, je pěstování konzumních brambor z pohledu pěstitelů jednak vysoce nákladové, jednak rizikové. Za stávajících podmínek jejich pěstování není konkurenceschopné v porovnání s pěstitelsky výrazně jednoduššími plodinami - obilninami, řepkou a kukuřicí. Je tedy třeba podpořit pěstování konzumních brambor tak, aby byla zajištěna stabilita produkce a její zvýšení v souladu se „Strategií Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030“.

4.

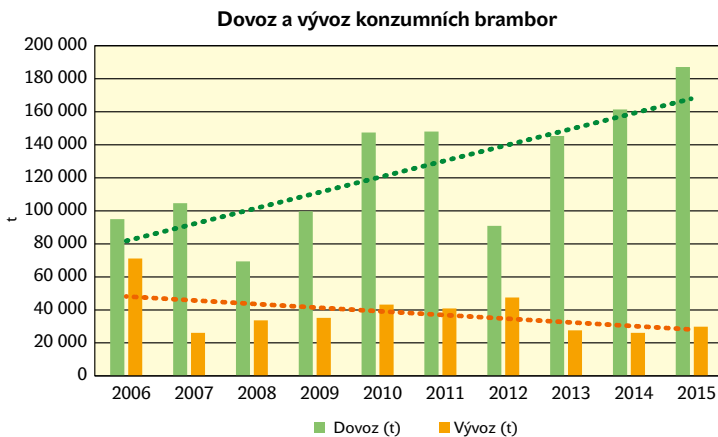
Dovozy brambor ze zemí Evropské unie, zejména ve velmi úrodných letech, negativně ovlivňují domácí produkci konzumních brambor a sadby, resp. rozhodování pěstitelů a volbu plodin pro další období. S klesající domácí produkcí se stále více dovážejí brambory nejen na balení a prodej ve slupce, ale i na zpracování.

Dovoz výrobků z brambor (včetně bramborového škrobu) po přepočtu na syrové brambory kolísá na úrovni 185 tis. tun za rok. Vývoz výrobků kolísá na úrovni 100 tis. tun za rok.

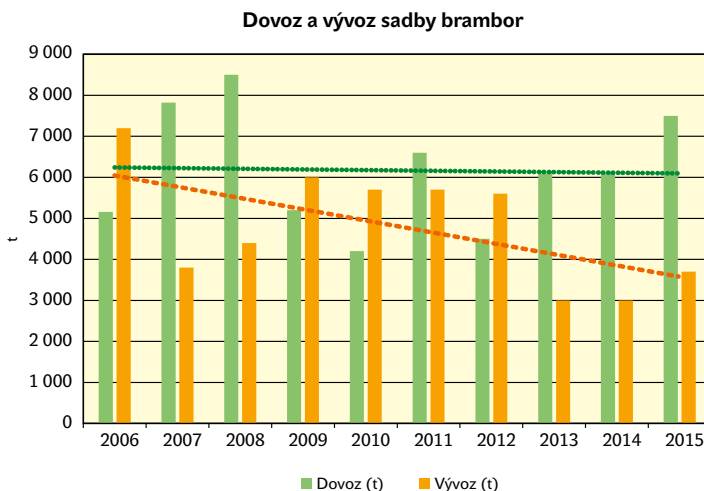
Dále se vyváží asi pětina domácí produkce brambor pro výrobu škrobu. Důvodem je skutečnost, že brambory na škrob v Rakousku zpracovává pouze škrobárna v Gmündu, v těsné blízkosti naší jižní hranice. Menší množství škroM bárenských brambor nakupují v zahraničí i tuzemské škrobárny.

Z grafu je patrný výrazný nárůst dovozů ve sledovaném období a zároveň mírně klesající objem vývozů brambor. Rozhodující jsou obchody s konzumními bramborami, jak vyplývá z následujícího grafu. Konzumní brambory jsou dováženy zejména z Německa a Francie, vývoz směřuje převážně na Slovensko. Graf zahrnuje dovozy a vývozy brambor ve slupce a nezahrnuje dovozy a vývozy brambor ve výrobcích z brambor.

Pokles množitel'ských ploch sadby brambor negativně ovlivňuje obchodní bilanci tohoto užitečného směru. Zatímco v letech 2009–2012 převažoval vývoz do zahraničí, v posledním období i z důvodu poklesu ploch domácí produkce stagnuje a roste podíl dovážených partií.

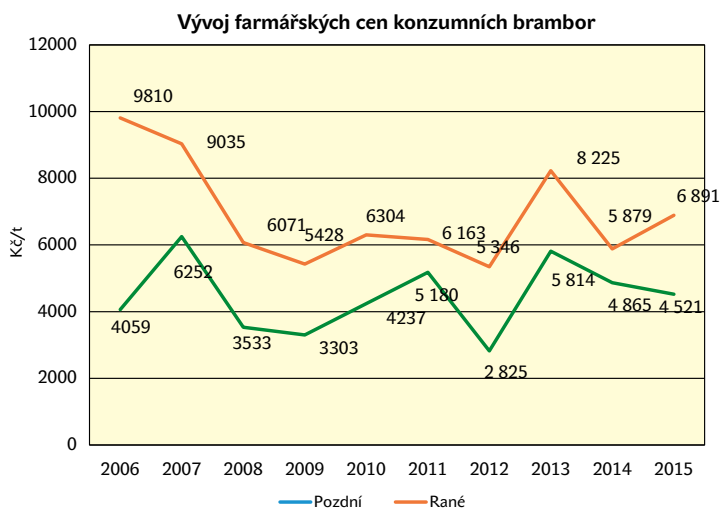

5.

Spotřeba konzumních brambor na obyvatele se od roku 2006 pohybuje v úzkém rozmezí od 67 do 72 kg za rok. Pokles domácí produkce brambor je nahrazován dovozem brambor ve slupce i výrobků z nich. Výkyvy ve spotřebě jsou způsobeny jednak cenou v obchodech, někdy obchodní taktikou nadnárodních obchodních řetězců (akce řetězců), i mediálními výstupy.

6.

Ceny zemědělských výrobců konzumních brambor (CZV, farmářské ceny).

Sezónní realizační farmářské ceny konzumních brambor vykazují v jednotlivých obdobích mnohem větší výkyvy, než jsou uvedeny v grafu. Na začátku a na konci sezóny se prolínají ceny ze staré a z nové sklizně, což sledování komplikuje.

Farmářské ceny brambor pro výrobu škrobu jsou relativně stabilní a jsou přímo navázány na evropskou cenu bramborového škrobu. K výraznému nárůstu evropských cen u nich došlo od roku 2012 z důvodu zrušení výrobních kvót na bramborový škrob a nárůstu jeho ceny. Ceny brambor placené tuzemskými škrobárnami jsou dlouhodobě srovnatelné s výrobcí škrobu v západní Evropě.

Ceny bramborové sadby jsou ovlivněny cenovou úrovní v Německu a Nizozemsku. Výjimkou jsou ceny sadby škrobářských odrůd, které jsou u nás dlouhodobě nižší. Důvodem je používaný a fungující systém množení sadby tuzemskými škrobárnami.

OPATŘENÍ PRO REALIZACI DEKLAROVANÝCH CÍLŮ A JEJICH ZDŮVODNĚNÍ

Dosažení deklarovaných cílů v článku I a indikativních ukazatelů, uvedených ve Strategii Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030, vyžaduje realizaci následujících opatření:

1. Zavádění nových inovativních agrotechnických opatření použitelných při pěstování brambor, zaměřených na využití výnosového potenciálu nových odrůd brambor při zachování stability a vysoké kvality produkce.

Toto opatření je nezbytné pro udržení dlouhodobé konkurenceschopnosti domácího bramborářství v rámci Evropy. Hlavní odpovědnost mají samotní pěstitelé. Stát jim může pomoci finanční podporou konkrétně cílených výzkumných úkolů, podporou domácího šlechtění brambor a komoditního poradenství:

- a. MZe ČR podporuje výzkumné projekty zaměřené na brambory, které by měly být ve výzkumných programech prioritou. Brambory jsou v poslední době podceňovány jako zlepšující plodina osevních sledů i jako základní a zdravá potravina. Výzkumné projekty by se měly zacílit na zlepšování technologie pěstování, ochranu proti škodlivým činitelům a vnitřní kvalitu brambor, se kterou jsou spotřebitelé dlouhodobě nespokojeni. Také je třeba zacílit na projekty zaměřené na nová agrotechnická opatření omezující vlivy extrémních výkyvů počasí, na zvýšení výnosů brambor na hektar, na nové a šetrné využívání hnojiv a pesticidů při pěstování brambor. Důležitá je podpora závlah, které jsou u brambor nejen stabilizujícím prvkem výnosu, ale rozhodujícím způsobem ovlivňují kvalitu produktu a ochranu proti některým chorobám.
- b. MZe ČR bude pokračovat v podpoře šlechtění brambor v rozsahu národního dotačního programu 3. d. „Podpora tvorby rostlinných genotypů“ a plně saturovat požadavky žadatelů v plné výši tak, jak tomu bylo v posledních letech. Domácí šlechtění brambor přímo ovlivňuje náklady na jejich pěstování, neboť kolik bude stát sadba brambor pro naše pěstitelé, je dáno kromě úrovně cen v západní Evropě i konkurencí domácích šlechtitelů.
- c. Pro rychlý a efektivní přenos nových informací a inovací v oboru do praxe je nutné zvýšit procento financování pořádání seminářů podle národního dotačního programu 9. A.b.3), např. na 80 % a navýšit prostředky v rámci Programu rozvoje venkova pro opatření M01 Předávání znalostí a infor-

mační akce (operace 1.1.1 Vzdělávací akce a 1.2.1 Informační akce) úroveň minulého plánovacího období tak, aby byla větší šance na kvalitní a rychlé předávání informací pěstitelům i laické veřejnosti. Pro opatření M01 byla nově stanovena spoluúčast žadatele 15 %. Navrhováno je tuto spoluúčast snížit např. na 5 %, nebo ji úplně zrušit.

- d. MZe ČR předpokládá zachování financování podpory preventivních opatření pro uzavřené pěstební oblasti prostřednictvím dotačního programu 3. e., který se týká podpory preventivních opatření proti šíření karanténních bakterií bramboru v uzavřených pěstebních oblastech. V této věci jde o zachování unikátního systému pro oblasti, které jsou vhodné pro množení domácí a zdravotně nezávadné sadby. Program je financován formou „de minimis“. Pro velké i menší podniky pěstující brambory ve větším rozsahu, ale i ty, které využívají i jiné programy financované podle „de minimis“, je limit 15 000 EUR na 3 roky a žadatele nedostačující. MZe ČR předložilo Evropské komisi žádost o navýšení tohoto limitu na 30 000 EUR na 3 roky a žadatele. Žádost je ve fázi posuzování a projednávání Evropskou komisí.
- e. Je nutné dlouhodobě zachovat v rámci národních dotací dotační program 3. c. „Podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod“. Sadba brambor je základním intenzifikačním opatřením při pěstování brambor. Její kvalita přímo ovlivňuje ekonomiku pěstování brambor. Uznaná sadba splňuje předpoklady pro export do zahraničí. MZe ČR vyčlenilo na tento účel dostatek finančních prostředků, v současné době se podpora poskytuje v plné výši, nedochází ke krácení finančních prostředků.
- f. Dlouhodobě je nutné udržet podporu na zkoušky odrůd pro Seznamy doporučených odrůd pro konzumní brambory a pro brambory určené k výrobě bramborového škrobu ze strany MZe ČR. Zde se jedná o zachování posledního nezávislého zdroje informací pro pěstitele. Do zkoušení je nutné zahrnout i v ČR neregistrované odrůdy, které jsou zapsány v Evropském katalogu odrůd. V takovém případě předpokládáme, že podpora pro zkoušky v ČR neregistrovaných odrůd bude omezena finančně (nebo počtem zkoušených odrůd).

2. V rámci Programu rozvoje venkova operace 4.1.1 „Investice do zemědělských podniků“ zachování mimořádného preferenčního bodového zvýhodnění pro podpory projektů týkajících se citlivých komodit, včetně brambor.

- a. Zvýhodnění žádostí pěstitelů brambor o podpory investic do výstavby a rekonstrukce skladů brambor a na pořízení speciálních mobilních strojů pro brambory je klíčovým opatřením ministerstva zemědělství pro

zachování dlouhodobého a konkurenceschopného pěstování brambor v Česku. Použití nových a moderních technologií přispěje ke zvýšení výnosů a kvality produkce a tím i ke konkurenceschopnosti tuzemských bramborářů na volném trhu Evropské unie. Uplatnění nových, nebo inovovaných postupů skladování brambor umožní větší objem a kvalitu domácí produkce po celou sezonu (do začátku sklizně raných brambor).

- b. MZe ČR dlouhodobě podporuje nová, prakticky použitelná a efektivní půdoochranná opatření pro pěstování brambor. Důležitá je podpora pokračování polních pokusů na posouzení vlivu obsahu organické hmoty v půdě na její erozní stabilitu a na zkoušení strojů na protierozní kypření a tvarování hrůbků. Zároveň je třeba, aby již odzkoušené protierozní kypřiče a formovače hrůbků byly co nejrychleji používány pěstiteli brambor. Uvedené stroje zároveň zvyšují jímavost srážkové vody povrchem hrůbků a omezují její následný odpar. Uvedené znamená, že jsou i opatřením na omezování vlivu sucha na produkci brambor.
- c. Mimořádná podpora a samostatné bodové zvýhodnění je žádoucí na nákup speciálních strojů pro pěstování brambor, které budou zařazeny do technologií precizního zemědělství. Jedná se o stroje, které jsou v agregaci běžně vybaveny GPS, přesným sázecím ústrojím, cíleným dávkováním hnojiv při výsadbě hlíz a aplikátory prostředků na ochranu rostlin.
- d. Efektivní a účelné by bylo vytvoření samostatné obálky pro jednotlivé citlivé komodity v rámci Programu rozvoje venkova tak, jak je tomu u živočišné výroby. Tato problematika bude vzhledem k náročnosti řešení dále diskutována.
- e. Pokud budou hledány nové podmínky udržitelnosti jednotlivých žádostí na podporu nákupu speciálních strojů pro pěstování a skladování speciálních komodit, pak by u brambor mělo být zvoleno kritérium každoroční osázené plochy brambor.

3. Navýšení objemu finančních prostředků pro konzumní brambory na celkovou částku 170 mil. Kč/rok a zachování stávajícího objemu vyplácení přímých plateb pro brambory na výrobu škrobu.

- a. Pro pěstitelů brambor je velmi významné, že ministerstvo zemědělství zařadilo i konzumní brambory mezi tzv. citlivé komodity. Toto zařazení umožnilo nový způsob podpory pěstování brambor, a to vyplácením přímých plateb na hektar. Máme první zkušenosti s jejich použitím. Bohužel nebylo dosaženo základního cíle podpory, tj. zastavení poklesu ploch konzumních brambor. Navrhovaným navýšením prostředků by se zvýšil

- zájem o pěstování konzumních brambor stejně, jak tomu bylo u brambor pro výrobu škrobu.
- b. **Pro výpočet potřebných finančních prostředků pro přímé platby na konzumní brambory byly použity průměrné náklady zjištěné Ústavem zemědělské ekonomiky a informací ve výši 113 360 Kč/ha a osázené plochy v roce 2015 ve výši 14 990 ha (ČSÚ). Navrhovány jsou přímé platby v objemu 10% z celkových nákladů na jejich pěstování ve výši 1,7 mld. Kč, tj. 170 mil. Kč.**
 - c. Byla diskutována i výše dotace na úrovni 15% nákladů. Diskuze vycházela z historické zkušenosti z podpor brambor pro výrobu škrobu, kdy se při poklesu podpory pod 14% průměrných nákladů přestaly plochy navýšovat. U konzumních brambor je toto procento odhadováno na uvedené úrovni 10%, protože průměrné ceny konzumních brambor jsou vyšší než u brambor určených pro výrobu škrobu. Rychlý nárůst produkčních ploch by zabezpečila podpora na úrovni okolo 15% průměrných pěstitelských nákladů.
 - d. Pokud by se v následujících letech v rámci VCS (ať už od 2017, ale spíše až po roce 2020) podařilo zvýšit množství finančních prostředků pro konzumní brambory, mělo by to, vzhledem ke zvýšené potřebě sadby, i další efekty pro šlechtění a množení sadby v ČR. Nicméně je nutné toto vnímat v kontextu celkové aktuální diskuze ohledně případného „otevírání“ alokace na VCS. MZe ČR preferuje spíše navýšit celkovou obálku na 20%, nebo pokud to bude možné, na 25%.
 - e. Pro bramborářství jako celek je hodně důležité tak, jak to předpokládá MZe ČR, zachování vyplácení přímých plateb na brambory určené pro výrobu škrobu. Zvýšení nebo snížení objemu zpracovaných brambor pro výrobu v úrodných, nebo neúrodných letech stabilizuje celkový trh s bramborami na národní úrovni. Tempo nárůstu ploch těchto brambor se zpomaluje (v roce 2015 se plochy zvýšily jen o 198 ha). Z uvedeného vyplývá, že úroveň přímé platby je dobře nastavena a vede k navýšení ploch brambor, i když se již tempo zatelně zpomaluje.

4. Pro stabilizaci domácí produkce a spotřeby brambor je nutné zachovat a podporovat konkurenceschopný domácí zpracovatelský průmysl.

Je nutné zachovat přístup k investičním podporám malých a středních zpracovatelských podniků, ale i v mimořádných případech toto umožnit velkým podnikům. Mimořádným případem by měly být podniky, které na našem území splňují podmínku malého nebo středního podniku. Pokud by návrhy byly uplatněny, rozšířil by se potenciál rozvoje zpracovatelského průmyslu

v ČR. Příslib získání dotace by byl klíčový pro zahraniční vlastníky, proč investovat v České republice.

5. Spotřebu domácí produkce brambor a výrobků z nich je třeba zvýšit efektivní informační a propagační kampaní cílenou pro širokou veřejnost prostřednictvím Marketingového fondu.

V ČR chybí systematická podpora propagace spotřeby brambor a výrobků z nich. V této věci by určitě pomohlo ustavení Marketingového fondu, který by měl ovlivňovat spotřebu domácí produkce brambor v ČR na mnoho příštích let. Pěstitelé brambor vytvoření tohoto fondu podporují a souhlasí i s určitým finančním příspěvkem. Marketingový fond, nebo jemu podobná instituce, funguje ve většině států v Evropské unii. Marketingový fond, nebo jiný zdroj prostředků na propagaci brambor, je zcela zásadní pro stabilizaci spotřeby domácí produkce brambor. Veřejnost snadno podléhá negativním informacím a polopravdám o bramborách, které je často nesmyslně staví z hlediska nutriční hodnoty a bezpečnosti potravin do špatného světla (glykemický index, kalorická hodnota, akrylamid). Dalším důvodem je způsob prodeje v obchodních řetězcích a stále větší důraz spotřebitelů na vnější vzhled a ne na vnitřní kvalitu.

Marketingový fond je vhodný nástroj k propagaci nejen brambor. Důležité bude nastavení jeho financování a rozhodovacích pravomocí.

6. Rozšíření možností pro uznávání organizací producentů, které by obchody svých členů jen organizovaly a plánovaly.

Uznávání organizací producentů, které by nemusely přímo obchodovat s bramborami svých členů, ale mohly jen obchody plánovat a organizovat, včetně dojednání základních obchodních podmínek. Následně by každý člen realizoval celý obchod svým jménem. Uvedené je navrženo z důvodu špatné zkušenosti v minulosti s činností organizací producentů brambor, které s produkcí svých členů obchodovaly. Je velmi pravděpodobné, že by vzniklé organizace po nastolení dostatečné důvěry následně začaly s produkcí svých členů i obchodovat. Pro neschválení možnosti uznávání organizací producentů, které by obchody svých členů jen organizovaly a plánovaly, není k dispozici žádný podstatný důvod. Legislativa EU takový postup umožňuje a vznik těchto organizací by jistě posílilo postavení producentů brambor. V aktuálním návrhu nového nařízení vlády, které se v této věci připravuje, jsou již formulovány podmínky tak, že není prakticky možné založení a fungování fiktivních organizací producentů, jak tomu bylo v minulosti.

7. Realizování investičního a provozního podpůrného programu pro závlahy, který by byl využitelný i pěstiteli brambor.

- a. Je třeba mimořádně podpořit dva až tři pilotní projekty, které by pěstitelům brambor demonstrovaly užití a ekonomiku různých druhů závlahových systémů od nížin až po střední polohy ČR. Na základě získaných zkušeností by se vytvořil program investičních a provozních podpor. Pravděpodobně nejvyšší návratnost závlah je u zeleniny včetně raných brambor, ale klimatické podmínky roku 2015 taktéž ukázaly možnost vzniku problému s dostatkem srážkové vody u brambor pěstovaných ve středních a vyšších polohách. Přitom nelze uvažovat o závlahách primárně jako o opatření výrazně zvyšujícím produkci brambor, ale spíše jako o opatření snižujícím propady výroby v nepříznivých ročnících tak, aby vstupy byly vyrovnány odpovídajícími výnosy (tržbami).
- b. Do programu zadržení vody v krajině by se mělo co nejdříve doplnit zvýšení procenta investiční podpory na projekty (nebo je alespoň bodově zvýhodnit), které kromě cíle zadržení vody v krajině budou zároveň sloužit jako zásoba vody pro závlahy. Rovněž je nutné učinit kroky, které umožní za stanovených podmínek využití spodních vod k závlaze.

8. Kontrolní činnost státní správy

Kromě probíhající a neustále se zlepšující cílené kontroly inspekčních orgánů ÚKZÚZ a SZPI (karanténní choroby, kvalita, značení) je nutné důsledně zahájit kontrolu povinnosti dovozců brambor, včetně příhraničních dovozců spojenou s přihlášením k platbě DPH v případě jakéhokoli prodeje na území ČR. Případy, které tuto povinnost nesplňují, postihovat podle tuzemských zákonů a zveřejňovat, a tak přispívat ke správnému tržnímu prostředí v obchodě s bramborami a rostlinnými komoditami obecně.

ČLÁNEK IV.

ZÁVĚR

V Knize byla využita data ČSÚ. Kniha je veřejným, otevřeným dokumentem a předpokládá se její novelizace v případě, že nastanou skutečnosti, které významným způsobem změní použité informace o bramborářství. Data uvedená v Knize jsou aktuální ke dni 16. června 2016.

Vydal Český bramborářský svaz, z. s.,
Dobrovského 2366, 580 01 Havlíčkův Brod
tel.: 569 466 423, e-mail: cbshb@cbshb.cz, www.cbshb.cz
První vydání (2016), náklad 500 ks.
Grafická úprava Jiří Trachtulec.

www.cbshb.cz